

Analiza teze - oblici teza

Cilj	Debatanti će analizirati debatne teze.
Ishodi	Nakon sudjelovanja na sastanku debatant će moći: <ul style="list-style-type: none"> • razlikovati teze po oblicima • objasniti razlike u teretima dokaza i strategiji ovisno o obliku teze
Materijali	Prilog 1: Teze za vježbu
Način održavanja	On-line u stvarnom vremenu / samostalan rad debatanta
Metoda	rasprava, samostalni rad, predavanje
Procijenjeno trajanje	40 min

Uvod:

Teza je izjavna rečenica koja određuje o čemu će se u debati raspravljati. Propozicija se zalaže za njenu istinitost i provođenje, dok je opozicija pokušava negirati. Sve teze u WS formatu započinju riječima ili sadrže riječi „Ovaj dom“ (skraćeno „OD“). Razlog tome jest što format proizlazi iz rasprava u Britanskom parlamentu koji ima domove. Svaka strana doma, to jest različite stranke, zalažu se za suprotne ideje u parlamentarnoj raspravi nastojeći nagovoriti cijeli dom da prihvati njihovo stajalište. Jednako tako, u debati propozicija i opozicija pokušavaju pridobiti glas sudca na svoju stranu.

Iz riječi „Ovaj dom“ teza imaju različite formulacije, primjerice OD smatra (skraćeno „ODS“), OD bi uveo, OD žali (skraćeno „ODŽ“), OD preferira, itd. Ove riječi, koje ćemo nadalje zvati oblicima teza, određuju drugačija očekivanja koje imamo o tome na koji će se način teza

debatirati i koje dijelove slučaja debatanti trebaju objasniti. Današnja vježba će dati pregled oblika teza i očekivanja koja postoje pod svakim od njih.

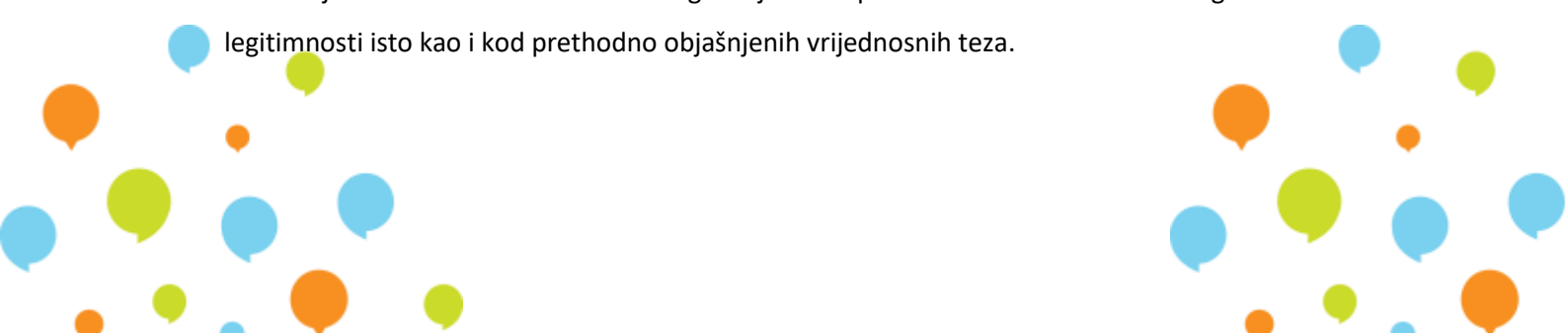
1. OD smatra/vjeruje/drži

Teze koje počinju riječima OD smatra, vjeruje ili drži obično su vrijednosne teze. Vrijednosne teze su one u kojima je glavni sukob debate o tome je li nešto opravdano ili istinito, dakle teze se ne bave praktičnim pitanjima ili provedbom. U smislu dijelova slučaja, to znači da ovakve teze ne zahtijevaju da propozicija ima model ili plan, ali po potrebi može dodatno razjasniti kako bi se politika iz teze odvijala.

Primjer takve teze je “ODS da bi EU trebao imati politiku otvorenih vrata prema izbjeglicama”. Ključno pitanje ove teze je bi li EU načelno trebala primati sve izbjeglice, a ne na koji način bi se to provodio. Dakle, središnji je sukob vrijednosti brige za izbjeglice i brige za vlastite državljane. Naravno, propozicija može napomenuti da podržava preraspodjelu izbjeglica u cijelu EU kako bi se izbjeglo okupljanje u jednoj državi i sl., ali nema potreba za dugačkim modelom koji objašnjava odvijanje te politike.

2. OD bi uveo/zabranio/legalizirao

Teze koje počinju riječima OD bi su uglavnom plasne teze. Takve teze zahtijevaju da propozicija unese model ili plan koji će pobliže objasniti kakvu bi točno politiku uveli i kako bi se ona provodila. Model mora biti različito razrađen ovisno o tome koliko sama teza definira plan. Primjerice, ako je teza “ODB zabranio abortus” nema potrebe za dugim planom jer je jasno da je plan zakonski kazniti žene koje odu na pobačaj i/ili liječnike i klinike koji izvršavaju abortus. S druge strane ako je teza “ODB uveo pozitivnu diskriminaciju žena” trebamo duži plan jer iz teze nije jasno kako bismo točno provodili pozitivnu diskriminaciju. Na primjer, možemo odlučiti između plana da uvedemo kvotu za žene u Sabor, kvotu za žene pri zapošljavanju ili napredovanju ili smanjimo porez na dohodak ženama. Dakako, WS je vrijednosni format, tako da čak i kad pričamo o provođenju neke politike ne smijemo zaboraviti da ta politika ima svrhu očuvanja neke vrijednosti ili narušava neku drugu vrijednost pa svakako trebamo imati argumente o legitimnosti isto kao i kod prethodno objašnjenih vrijednosnih teza.

Još jedan primjer planske teze bila bi “OD bi uveo politiku otvorenih vrata prema izbjeglicama u EU”. Za razliku od prošle teze, propozicija je u ovoj tezi dužna objasniti kako bi se politika provodila - koga bi EU primila, kako bi rasporedila ljude, koja prava bi im države članice trebale dati i sl. Unatoč tome što će ova debata sigurno imati praktičan sukob o kvaliteti provedbe politike otvorenih vrata, trebala bi i dalje imati vrijednosni sukob o tome trebamo li priorizirati brigu za izbjeglice ili državljane EU.

3. OD bi, kao X, ...

Teze koje definiraju tko bi provodio neku politiku zovemo i *actor motions*, jer gledaju na tezu iz pozicije nekog određenog aktora. Sukobi u ovim tezama se malo mijenjaju jer je ključno pitanje dovodi li neka politika za više štete ili koristi za aktora X koji se spominje u tezi. Ostali dionici u tezi nisu važni za afirmiranje ili negiranje teze.

Primjerice ako je teza “OD bi, kao EU, imao politiku otvorenih vrata prema izbjeglicama” zanimaju nas samo koristi i štete koje bi politika otvorenih vrata donijela za Europsku Uniju. Argumenti o tome što je dobro ili loše za izbjeglice nisu relevantni za debatu osim ako uspjemo pokazati da je njihova dobrobit na neki način važna za EU.

4. ODS da X donosi više štete nego koristi

Unutar „više štete nego koristi“ teze afirmacija i negacija trebaju raspravljati prednosti i mane pojma opisanog u tezi, a ne uspoređivati opisano u tezi s nekom drugom politikom.

Primjerice, tezi “ODS da politika otvorenih vrata prema izbjeglicama u EU donosi više štete nego koristi” ključni sukob je donosi li politika otvorenih vrata više dobrobiti ili ima više mana, a ne bi li neka druga politika prema izbjeglicama bila bolja.

5. OD žali/preferira

„Žali“ teze gledaju na neki fenomen, politiku ili trend koji se dogodio i razmatra bi li svijet bio bolji da se to nije dogodio. Afirmacije, stoga, ima zadatak predložiti kako bi svijet izgledao bez tog trenda, to jest napraviti tzv. *counterfactual*. Dakle, glavni sukob debate je je li bolji svijet s trendom, to jest status quo, ili bi alternativni svijet bio bolji.

Ukoliko je teza “OD žali politiku otvorenih vrata u EU 2015. godine” propozicija treba opisati kako bi svijet izgledao da Angela Merkel nije pozvala izbjeglice u EU 2015. godine, dok opozicija treba braniti status quo to jest činjenice da je EU otvorila vrata izbjeglicama.

Slično tako u “preferira” tezama propozicija ima dužnost opisati *conterfactual*, to jest alternativni svijet u kojem neki trend, norma ili politika postoji dok opozicija ponovno zastupa status quo.

Primjerice ako je teza “OD preferira svijet u kojem je EU nastavila imati politiku otvorenih vrata prema izbjeglicama nakon 2015” propozicija bi opisala svijet u kojem EU i danas u 2020, ima politiku otvorenih vrata prema izbjeglicama dok se opozicija zalaže za današnji status quo u kojem je EU postala značajno restriktivnija prema puštanju izbjeglica u svoje granice.

6. ODS da je X lošije/bolje od Y

Teze u kojima je “X bolje/lošije od Y” jasno propisuju objema stranama za koju se politiku trebaju zalagati umjesto da im kao u prethodnim tezama daju slobodu da osimisle svoj *contrafactual*.

U tezi “ODS da je politika otvorenih vrata prema izbjeglicama bolja od politike stroge granične kontrole u EU” propozicija se zalaže za politiku otvorenih vrata, a opozicija za strogu graničnu kontrolu. Dakle, sukob je o tome koja od ove točno određene dvije politike je bolja.

Aktivnosti:

Trajanje	Aktivnost
15 min	1. Predavanje Voditelj debatantima objašnjava razlike u oblicima teze pomoću objašnjenja i primjera iz uvoda.
10 min	2. Vježba Voditelj debatantima daje teze iz Priloga 1. Daje debatantima nekoliko minuta da zaključe o kakvom se obliku teze radi i koje dijelove slučaja će trebati imati s obzirom na to (model, <i>conterfactual</i>) ili koja druga posebnost slučaja će postojati s obzirom na oblik teze. Debatanti daju svoje objašnjenja, a voditelj ih usmjerava i nadopunjava.
15 min	3. Vježba

	Voditelj paru ili trojci debatanata dodjeljuje po jednu tezu iz Priloga 1. koja zahtjeva duži plan ili <i>counterfactual</i> (teze 2, 5, 7). Zadatak debatanata je osmisliti plan ili smisliti kako bi izgledao alternativni svijet. Debatanti iznose napravljeno, a voditelj ih usmjerava i nadopunjava.
--	---

Prilog 1:

	Teza
1.	ODS da države ne bi trebale posjedovati niti voditi medije
2.	OD preferira svijet u kojem postoji ideja života nakon smrti
3.	ODS da su društvene mreže donijele više štete nego koristi
4.	OD bi književne klasike u lektiri zamijenio s popularnim knjigama za tinejdžere
5.	OD žali vjerovanje da je majčinstvo nagrađujuće iskustvo
6.	OD bi između sposobne i poštene vlasti odabrao sposobnu
7.	OD bi zabranio proizvođačima i prodavačima da reklamiraju svoje proizvode više od informacija koje govore o tehničkim detaljima proizvoda
8.	OD bi kao katolička crkva, prodao sve svoje umjetnine kako bi pomogao kao siromašnima
9.	ODS da je diktatura najbolji put do razvoja

